

4. Дівінська Н. Інтерактивні технології навчання у формуванні іншомовної компетентності студентів мистецьких ВНЗ / Н. Дівінська // Вища освіта України. – 2012. – № 2. – С. 63.
5. Еляков А. Современное информационное общество / А. Еляков // Высшее образование в России. – 2001. – № 4. – С. 77–85.
6. Звіт Рахункової палати України за 2009 рік. – К., 2010. – С. 66.
7. Кивлюк О. Віртуалізація освітнього простору як прагматичний складник розвитку інформаційної педагогіки / О. Кивлюк // Вища освіта України. – 2012. – № 1. – С. 29.
8. Кухно П. Приоритеты научно-технического развития / П. Кухно // Общество и экономика. – 2012. – № 2. – С. 47–48.
9. Недбалість чиновників шкодить здоров'ю [Електронний ресурс] / Рахункова палата України. – Режим доступу: www.ac-rada.gov.ua/control.
10. Никитина А.И. Инновационный подход в образовательной системе. Отраслевой переход подготовки специалистов / А.И. Никитина, М.В. Николаев // Региональная экономика: теория и практика. – 2010. – № 16/151. – С. 27–32.
11. Онищенко М. Модернізація як імператив розвитку України / М. Онищенко // Економіка України. – 2011. – № 7. – С. 11.
12. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році: щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2012. – С. 163.
13. Про результати аналізу виконання комплексної програми забезпечення реалізації стратегії подолання бідності [Електронний ресурс] / Рахункова палата України. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/img/files/Bulet_Vedvoct.pdf (pdf).
14. Самчук З. Світоглядні орієнтири адекватного аналізу викликів і відповідей на них освітньої сфери / З. Самчук // Вища освіта України. – 2012. – № 1. – С. 10.
15. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2011 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). – К., 2012. – С. 38.
16. Ципко В. Інтеграція України до європейського освітнього простору з позицій філософського виміру освіти / В. Ципко // Вища школа. – 2012. – №6. – С. 45–46.
17. Шевченко Н.В. Особенности образовательной логистики в системе конструирования кафедры / Н.В. Шевченко // Вісник МСУ. Соціологічні науки. – 2008. – Ч. 11, № 1. – С. 29.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2012.

УДК 657:65.12.45:378.09

**Король Г.О., к.е.н., професор,
Акімова Т.В., старший викладач,
Безгодкова А.О., старший викладач,
Акімова Ю.В.**

Національна металургійна академія України

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ СТУДЕНТІВ ТА ОПЛАТИ ЗА НАВЧАННЯ У ДВНЗ

Дополнена информационная база государственного высшего учебного заведения необходимыми данными для планирования количества студентов и оплаты за обучение на контрактной основе, разработаны дополнительные учетные регистры – расчетные ведомости, сформированы информационные потоки при расчете планового количества студентов и оплаты за обучение в государственном вузе.

Ключевые слова: *плановое количество студентов, оплата за обучение, расчетные ведомости, информационные потоки.*

The information base of public higher educational establishment is complemented by necessary data to plan a number of students and tuition payments on a contract basis, additional registries – pay-sheets are worked out, information flows for the calculation of planned number of students and tuition payments in public higher educational establishment are formed.

Key words: *planned number of students, tuition payments, pay-sheets, information flows.*

Постановка проблеми. У теперішній час діяльність вищих навчальних закладів здійснюється у дуже складних економічних умовах. Державні вищі навчальні заклади (ДВНЗ) при цьому знаходяться в особливо скрутних умовах, враховуючи потреби сучасної економіки з притаманними їй тенденціями використання в освіті ринкових механізмів господарювання та демографічною кризою. У зв'язку з об-

межею державним фінансуванням ДВНЗ змушені надавати платні освітні послуги, зокрема навчання на контрактній основі. Виходячи з особливостей фінансової системи державних установ, планування контрактної оплати за навчання та кількості студентів, що мають навчатися за контрактом, повинне здійснюватися з урахуванням багатьох факторів, що супроводжують основну діяльність ДВНЗ. Це обумовило необхідність створення методики розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі у державному вищому навчальному закладі на основі використання методів управлінського обліку. Ефективне використання зазначеної методики залежить від змісту та правильної організації руху інформації в ній, чому й присвячується дослідження.

Аналіз останніх джерел, досліджень і публікацій. Дослідженням проблем планування кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі присвячені праці таких вчених, як Загородній А., Подольчак Н., Автаназів І., Краковський Ю.М., Казнова М.І., Воловець Я. та інші [1–6]. Методичні підходи до планування кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі з використанням методів управлінського обліку, їх аналітичне забезпечення детально розглядалися в дослідженні авторів цієї статті [7–11]. Однак питанням створення відповідного інформаційного забезпечення, без якого неможливе практичне застосування визначених методичних підходів, приділялося недостатньо уваги. Це обумовлює актуальність подальших досліджень у цьому напрямку.

Мета дослідження полягає у створенні інформаційного забезпечення планування кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі у ДВНЗ. Це передбачає вирішення таких завдань:

- доповнити інформаційну базу ДВНЗ необхідними даними для такого планування;
- розробити додаткові облікові реєстри – розрахункові відомості;
- визначити інформаційні потоки (склад і рух інформації) при розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційну базу державного вищого навчального закладу для здійснення оцінки кількості студентів та оплати за навчання у ньому слід доповнити даними про: витрати ДВНЗ та їх розподіл на постійні та змінні; динаміку рівня того чи іншого виду витрат, враховуючи аналіз витрат та експертні оцінки; кількість випускників середніх та спеціальних навчальних закладів у поточному та наступних роках; ступінь важливості для народного господарства країни та рівень привабливості для потенційних абітурієнтів тих чи інших форм навчання та спеціальностей; планові показники доходів і витрат на наступні навчальні роки; планову середню оплату за навчання на контрактній основі; планову оплату за навчання в ДВНЗ за певними спеціальностями та різними формами навчання.

Документообіг ДВНЗ слід доповнити розробленими обліковими реєстрами, що відображають результати визначення всіх складових розрахунку кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ [9, с. 228–231; 11, с. 223–225]: відомостями розподілу витрат вищого навчального закладу на постійні та змінні, розрахунку планових показників доходів і витрат на наступні навчальні роки, розрахунку середньої оплати за навчання на контрактній основі на плановий навчальний рік, розрахунку безбиткової оплати за навчання в ДВНЗ за певними спеціальностями за усіма формами навчання на плановий навчальний рік.

Послідовність формування інформаційного забезпечення розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ згідно із запропонованою раніше методикою [9, с. 228–231; 11, с. 223–225] зображено на рис. 1.

На основі визначеної згідно із запропонованою методикою [9, с. 228–231; 11, с. 223–225] інформації, потрібної для розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі у ДВНЗ, необхідно сформулювати такий комплект документів:

1) кошторис бюджетної установи, звіт про надходження та використання коштів загального фонду – для визначення поточних показників бюджетного фінансового забезпечення діяльності ДВНЗ, визначення планових показників бюджетного фінансового забезпечення діяльності ДВНЗ;

2) розрахунково-платіжні відомості, штат ДВНЗ – для розрахунку заробітної плати професорсько-викладацького складу закладу та нарахувань на заробітну плату професорсько-викладацького складу закладу для віднесення цих витрат до змінних;

3) план використання бюджетних коштів, звіт про надходження та використання коштів загального фонду, звіт про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, штати кафедр, контингент студентів, план-схема розташування підрозділів вищого навчального закладу, відомості видатків на комунальні послуги – для визначення витрат на комунальні послуги, що можливо віднести до змінних витрат;

4) аналітичні таблиці аналізу витрат вищого навчального закладу – для планування та прогнозування витрат ДВНЗ на наступні звітні періоди;

5) аналітичні таблиці аналізу доходів вищого навчального закладу – для планування та прогнозування доходів ДВНЗ на наступні звітні періоди;

6) аналітичні таблиці аналізу бюджетних надходжень – для планування та прогнозування бюджетних надходжень ДВНЗ на наступні звітні періоди;

7) затверджений контингент студентів, аналітичні таблиці аналізу контингенту студентів – для визначення поточної кількості студентів, які навчаються на бюджетній та платній основі за кожною зі спеціальностей на кожному курсі у розрізі форм навчання (денна, безвідривна, заочна) та планування вказаної кількості студентів;

8) звіти про надходження та використання коштів спеціального фонду – для визначення, відокремлення та планування коштів, які надходять до бюджетної установи як плата за навчання на контрактній основі;

9) відомість надходжень зі спеціального фонду (крім надходжень, отриманих як оплата за навчання) – для визначення суми витрат, які повинні бути відшкодовані за рахунок плати за навчання на контрактній основі;

10) прайс-лист оплати за навчання по спеціальностях на поточний рік – для визначення суми коштів, яку має отримувати державний вищий навчальний заклад за навчання одного студента на платній основі за кожною спеціальністю за усіма формами навчання за один навчальний рік та розрахунку планової вказаної вартості навчання.

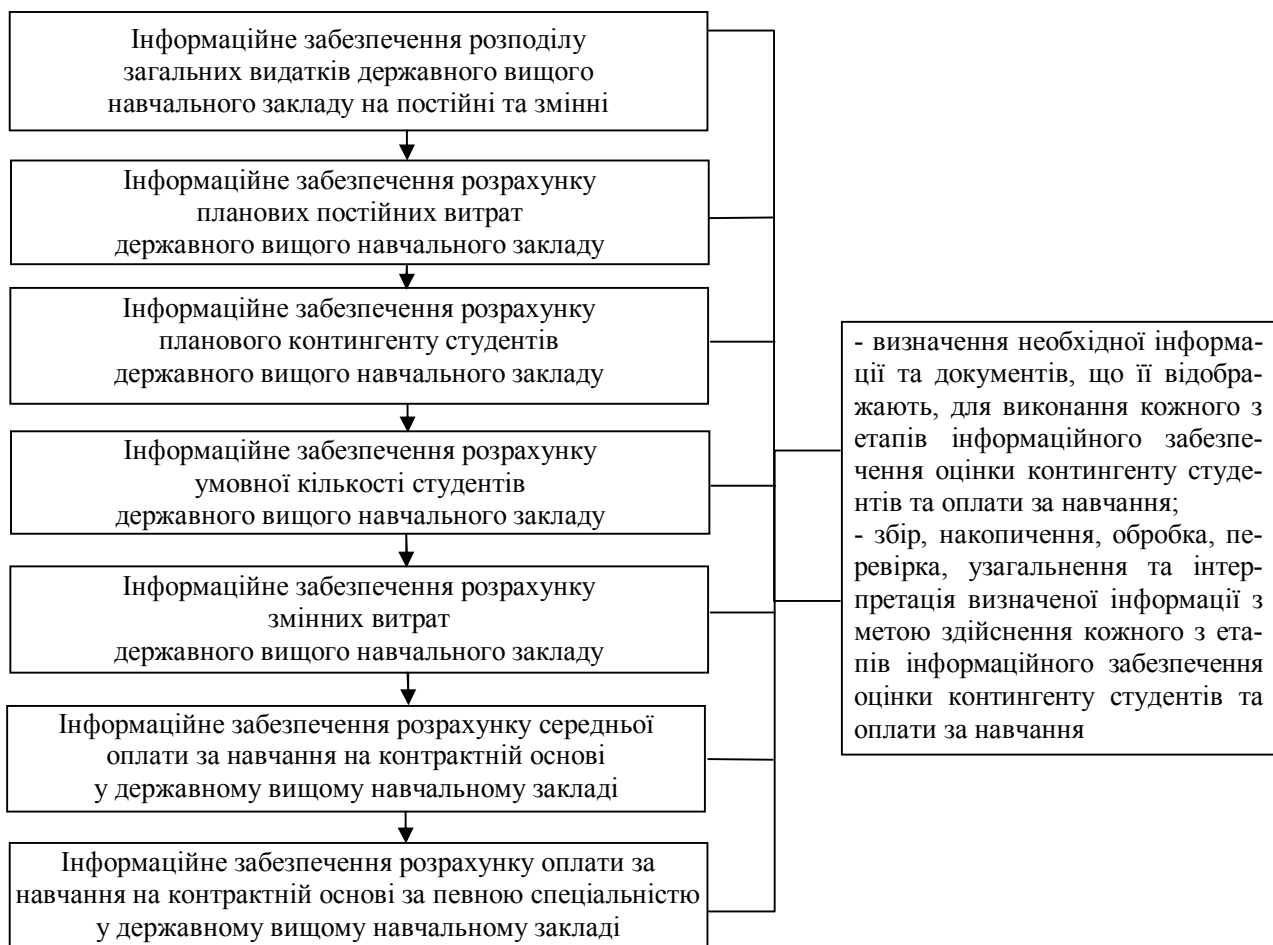

Рис. 1. Послідовність формування інформаційного забезпечення розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ

Результати розподілу витрат вищого навчального закладу на постійні та змінні [9, с. 228, 11, с. 223] формуються у відповідній відомості (табл. 1).

Вихідні дані для розподілу та розрахунку надані одним з ДВНЗ Дніпропетровщини.

На підставі даних розподілу на постійні та змінні витрати і розрахунку фактичних та планових витрат, фактичних доходів, фактичного контингенту студентів державного вищого навчального закладу, запропонованої методики розрахунку умовного контингенту студентів [9, с. 229] можливо здійснити розрахунок планових показників контингенту, доходів та витрат на плановий навчальний рік. Цей розрахунок може виконуватися у запропонованій відомості розрахунку планових показників доходів та витрат на наступні навчальні роки (табл. 2).

Таблиця 1

Відомість розподілу витрат вищого навчального закладу на постійні та змінні, тис. грн.

Вид витрат	Фактичні витрати			Планові витрати			Планові витрати		
	200X рік, тис. грн.			200Y рік, тис. грн.			200Z рік, тис. грн.		
Постійні витрати	загальний фонд	спеціальний фонд	разом	загальний фонд	спеціальний фонд	разом	загальний фонд	спеціальний фонд	разом
Поточні видатки:	17754,2	14565,9	32320,1	30605,0	13311,4	43916,3	39786,5	17304,8	57091,2
- оплата праці адміністративного персоналу;	6290,1	5763,0	12053,1	8444,6	6747,3	15191,9	10978,0	8771,5	19749,5
- нарахування на заробітну плату;	2251,2	2071,9	4323,0	3082,1	2429,0	5511,2	4006,8	3157,7	7164,5
- предмети та матеріали;		988,6	988,6	0,0	350,0	350,0	0,0	455,0	455,0
- медикаменти;		3,0	3,0	0,0	5,0	5,0	0,0	6,5	6,5
- продукти харчування;	250,4	152,4	402,8	420,2	70,0	490,2	546,2	91,0	637,2
- м'який інвентар;	27,1	23,9	51,0	23,0	50,0	73,0	29,9	65,0	94,9
- транспорт;		150,8	150,8		110,0	110,0	0,0	143,0	143,0
- поточні ремонти;		450,7	450,7		200,0	200,0	0,0	260,0	260,0
- зв'язок;		123,6	123,6		120,0	120,0	0,0	156,0	156,0
- інші послуги;		1739,7	1739,7		530,0	530,0	0,0	689,0	689,0
- відрядження;		444,0	444,0		150,0	150,0	0,0	195,0	195,0
- комунальні послуги:	2137,1	2554,8	4691,9	2004,4	2500,0	4504,4	2605,8	3250,0	5855,8
теплостачання;		126,7	126,7	0,0	80,0	80,0	0,0	104,0	104,0
водопостачання і водо-відведення;	297,9	189,5	487,4	238,0	180,0	418,0	309,4	234,0	543,4
електроенергія;	1227,9	650,0	1877,9	934,1	700,0	1634,1	1214,3	910,0	2124,3
газ;	611,4	1444,0	2055,4	832,4	1420,0	2252,4	1082,1	1846,0	2928,1
інші комунальні послуги;		144,6	144,6	0,0	120,0	120,0	0,0	156,0	156,0
- поточні трансферти населенню:	6798,2	99,7	6897,8	16630,6	50,0	16680,6	21619,8	65,0	21684,8
пенсії і допомоги;		5,7	5,7	0,0	7,2	7,2	0,0	9,4	9,4
стипендії;	6798,2	88,3	6886,5	16630,6	36,8	16667,4	21619,8	47,8	21667,7
інше		5,7	5,7	0,0	6,0	6,0	0,0	7,8	7,8
Капітальні видатки:	500,0	2742,3	3242,3	600,0	3350,0	3950,0	780,0	4355,0	5135,0
- придбання обладнання і предметів довгого користування;		336,6	336,6		250,0	250,0	0,0	325,0	325,0
- капітальне будівництво;	100,0	1078,3	1178,3	600,0	2500,0	3100,0	780,0	3250,0	4030,0
- капітальні ремонти:	400,0	1327,4	1727,3	0,0	600,0	600,0	0,0	780,0	780,0
житлового фонду;		470,9	470,9	0,0	150,0	150,0	0,0	195,0	195,0
інших об'єктів	400,0	856,5	1256,5	0,0	450,0	450,0	0,0	585,0	585,0
Разом постійні витрати	18254,2	17308,2	35562,4	31205,0	16661,4	47866,3	40566,5	21659,8	62226,2
Змінні витрати									
Оплата праці професорсько-викладацького складу	9783,3	6609,6	16392,8	13319,8	7920,8	21240,6	x	x	25875,9
Нарахування на оплату праці	3501,3	2365,5	5866,8	4795,1	2851,5	7646,6	x	x	9315,3
Разом змінні витрати	13284,6	8975,1	22259,6	18114,9	10772,2	28887,2	x	x	35191,2
Разом витрати ДВНЗ	31538,7	26283,3	57822,0	49319,9	27433,6	76753,5	x	x	97417,4

На підставі інформації про фактичні та планові витрати і доходи, про фактичну та планову кількість студентів, що навчаються за контрактом та за бюджетні кошти, по кожному курсу можна розрахувати значення планової середньої оплати за навчання на контрактній основі на плановий навчальний рік [9, с. 229–231; 11, с. 224–225]. Форма відповідної розрахункової відомості наведена у табл. 3.

Таблиця 2

**Відомість розрахунку планових показників доходів, витрат, контингенту студентів
на 200Y-200Z навчальний рік**

Показник	Роки						
	200J рік фактичні значення		200X рік фактичні значення		200Y рік планові значення		200Z рік розрахункові значення
Навчальний рік		попередній 200J-200X розрахункові значення		поточний 200X-200Y розрахункові значення		наступний 200Y-200Z розрахункові значення	
Доходи, тис. грн.:	52742,00	56985,76	59107,64	70443,01	76753,51	90529,47	97417,44
Витрати, тис. грн.:	52557,10	56067,04	57822,01	70443,01	76753,51	90529,47	97417,44
- постійні, тис. грн.;	30496,66	33873,79	35562,36	43765,01	47866,33	57439,59	62226,23
- змінні, тис. грн.	22060,44	22193,24	22259,65	26678,01	28887,19	33089,87	35191,22
Контингент, осіб	-	11521	-	10821	-	10091	-
Умовний контингент, осіб	-	-	11288	-	10578	-	9912
Бюджетні надход- ження, тис. грн.	-	-	31538,70	36795,15	39423,38	45993,94	49279,22

Таблиця 3

**Відомість розрахунку планової середньої оплати за навчання
на контрактній основі на _____ навчальний рік**

Показник	Значення
1. Витрати, що заплановані на 200Y–200Z навчальний рік, тис. грн.	90529,47
2. Надходження з бюджету, що заплановані на 200Y–200Z навчальний рік, тис. грн.	45993,94
3. Надходження зі спеціального фонду (крім контрактних надходжень), що заплановані на 200Y–200Z навчальний рік, тис. грн.	10000,00
4. Витрати, які повинні бути відшкодовані за рахунок контрактників, тис. грн.	34535,53
5. Витрати, які відшкодовуються за рахунок контрактників II–IV курсів та V курсу вечірньої та заочної форми навчання (3280 осіб), тис. грн.	16204,04
6. Витрати, які повинні бути відшкодовані за рахунок контрактників I курсу, V курсу денної та VI – заочної та вечірньої форм навчання, тис. грн.	18331,49
7. Планова кількість бюджетних місць у ДВНЗ, осіб	5250
8. Планова кількість контрактних місць у ДВНЗ, осіб	4841
9. Кількість студентів II–IV курсів та V курсу вечірньої та заочної форм навчання, що навчаються за контрактом, осіб	3280
10. Планова кількість студентів-контрактників I курсу, V курсу денної та VI – заочної та вечірньої форм навчання, осіб	1561
11. Середня оплата за навчання студента-контрактника I курсу, V курсу денної та VI – заочної та вечірньої форм навчання, тис. грн.	11,74

Розрахунок беззбиткової оплати за навчання у ДВНЗ за конкретними спеціальностями за усіма формами навчання на плановий навчальний рік, з урахуванням запропонованої методики [9, с. 231; 11, с. 225], можна представити у відомості, форма якої наведена в табл. 4. Кількість рядків цієї відомості залежить від кількості спеціальностей у певному ДВНЗ.

На основі визначеного складу інформації, необхідної для розрахунку кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ, можна сформувати інформаційні потоки для визначення планової середньої оплати за навчання на контрактній основі та оплати за навчання за конкретною спеціальністю.

Рух інформації, яка отримується для цього, зображено на рис. 2. Цифрами позначені такі інформаційні потоки:

- 1 – кількісний та якісний склад співробітників;
- 2 – планові витрати;
- 3 – заробітна плата та нарахування на неї;
- 4 – витрати на комунальні послуги;
- 5 – площі, які безпосередньо призначені для навчального процесу;
- 6 – фактичні витрати з коштів спеціального фонду;
- 7 – фактичні витрати з коштів загального фонду;

- 8 – передбачуваний рівень збільшення різних видів витрат;
- 9 – державне фінансове забезпечення навчання студентів;
- 10 – передбачуваний рівень зміни державного фінансового забезпечення навчання студентів;
- 11 – фактичні надходження коштів до спеціального фонду;
- 12 – передбачуваний рівень зміни доходів;
- 13 – кількість студентів, які навчаються;
- 14 – передбачуваний рівень зміни кількості студентів;
- 15 – поточні, планові, прогнозні постійні та змінні витрати;
- 16 – планові витрати, планові надходження з бюджету;
- 17 – кількість студентів, які навчаються на бюджетній та платній основі за кожною зі спеціальностей по кожній формі навчання на кожному курсі;
- 18 – планові надходження спеціального фонду, окрім надходжень, що отримано як плата за навчання;
- 19 – планова середня оплата за навчання;
- 20 – вартість навчання на платній основі за кожною зі спеціальностей по кожній формі навчання;
- 21 – експертна оцінка ступеня важливості для народного господарства країни та рівня привабливості для потенційних абітурієнтів тих чи інших форм навчання та спеціальностей.

Таблиця 4

**Відомість розрахунку безбиткової оплати за навчання на контрактній основі
за конкретними спеціальностями на _____ н.р.**

Форми навчання, шифри груп	Фактична оплата за навчання у 200X р. за прайсом, грн.	Коефіцієнт співвідношення цін, дол. од.	Кількість студентів-контрактників денної форми – I, V курсів вечірньої, заочної – I, VI курсів		Безбиткова оплата за навчання, грн.	
			осіб	приведена до гр. _____, умовн. осіб	за розрахунком	округлене значення
Денна						
Найбільш високооплачувана спеціальність _____	7200	1	58	58	20955	20900
ТПП	7000	0,97	35	34	20326	20300
ЕП, ОА, МПС, МВД, ДІ	6500	0,90	231	208	18860	18800
...
Вечірня						
ОА, МВД, ДІ, ИТС	3300	0,46	108	50	9639	9700
ЕК	3200	0,44	0	0	9220	9200
...
Заочна						
ФК	3600	0,50	68	34	10478	10500
ЕП, ОА, МПС, ДІ	3300	0,46	107	49	9639	9700
...
Разом	X	X	1560	875	X	X

На рис. 2 у прямокутниках відображені первинні документи, в овалах – форми звітності, у прямокутниках із округленими кутами – відповідні розрахункові відомості, що містять інформацію, яка використовується для розрахунку кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі державного вищого навчального закладу. На цьому рисунку фігури із жирними контурами відображають документи, розроблені авторами.

Наведені на рисунку інформаційні потоки створюються в умовах використання засобів обчислювальної техніки. За наявності у вищому навчальному закладі єдиної інформаційної бази, в комп'ютерній мережі формуються відповідні аналітичні таблиці, розрахункові відомості для автоматичного накопичення необхідної інформації та розрахунку визначених в межах зазначеної методики [9–11] показників.

Висновки. Інформаційне забезпечення методичного підходу [9, с. 228–231; 10, с. 126–129; 11, с. 223–225] до планування кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі у державному вищому навчальному закладі створене шляхом доповнення інформаційної бази ДВНЗ необхідними даними для такого планування; розробки додаткових облікових реєстрів – розрахункових відомостей; визначення інформаційних потоків (складу і руху інформації) при розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ.

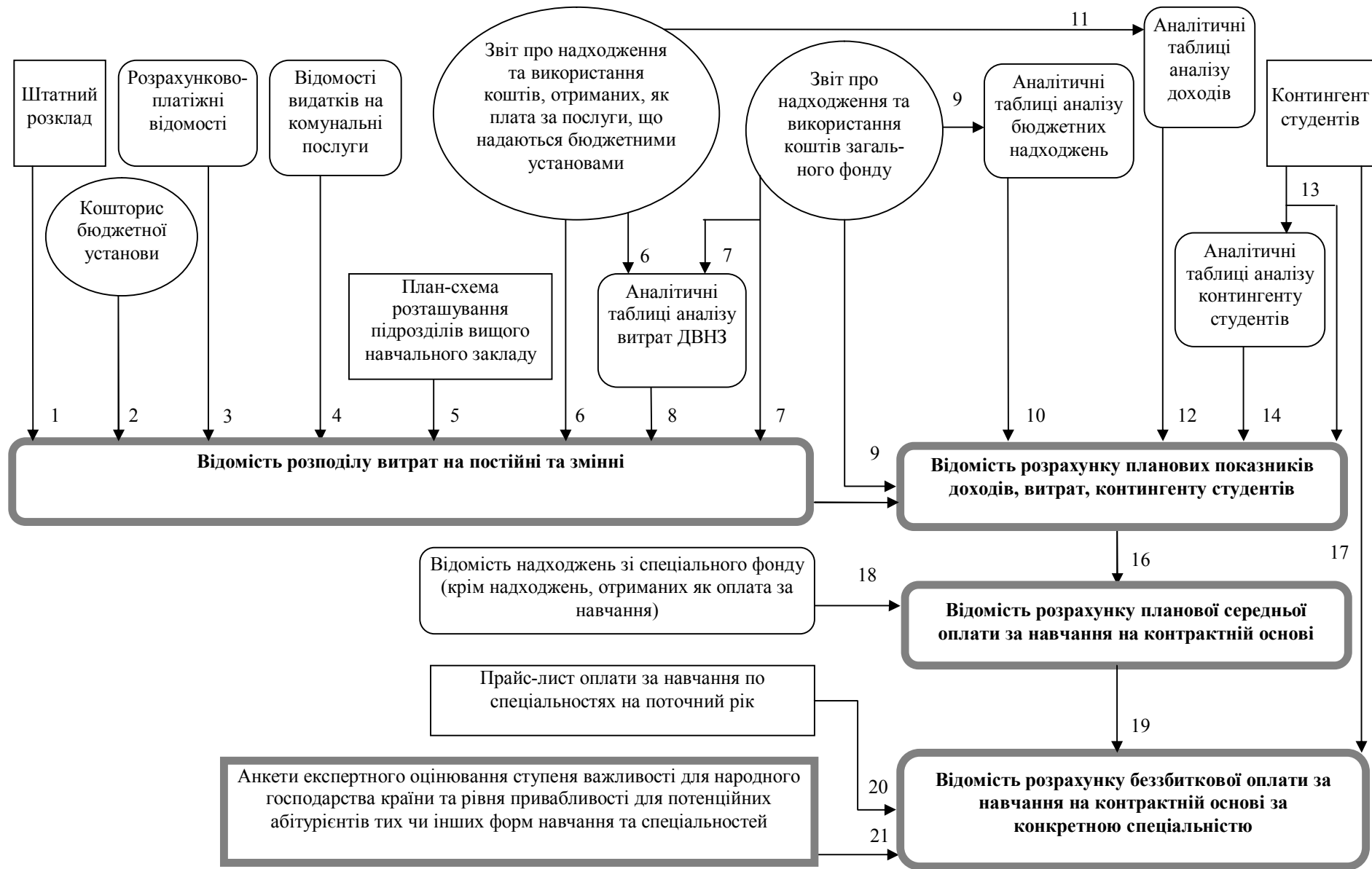

Рис. 2. Рух інформації при здійсненні розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання у ДВНЗ

Перспективи подальших розвідок. Планування кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі державного вищого навчального закладу передбачає, крім створення його інформаційного забезпечення, визначення складу та послідовності виконання конкретних обліково-аналітичних робіт, що реалізується шляхом розробки відповідного організаційного забезпечення. Тому перспективами подальших досліджень є розробка організаційного забезпечення розрахунку планової кількості студентів та оплати за навчання на контрактній основі у ДВНЗ відповідно до розробленого раніше методичного підходу [9, с. 228–231; 10, с. 126–129; 11, с. 223–225].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загородній А. Визначення оптимальної ціни освітніх послуг. Економіка освіти / А. Загородній, Н. Подольчак // Вища школа. – Київ, 2006. – № 1. – С. 53–59.
2. Автаназів І. Визначення прийнятної для споживачів вартості освітніх послуг ВНЗ: Економіка освіти / І. Автаназів // Вища школа. – 2006. – № 4. – С. 23–34.
3. Краковский Ю.М. Имитационно-аналитический поход в ценообразовании образовательных услуг / Ю.М. Краковский // Альма матер. – 1999. – № 1. – С. 27–28.
4. Казнова М.І. Ціна за послуги в освітніх закладах: Бюджет / М.І. Казнова // Фінанси України. – 2001. – №3. – С. 69–73.
5. Воловец Я. Обоснование стоимости обучения в вузе: Проблемы науки и образования / Я. Воловец // Экономика Украины. – 2003. – № 4. – С. 68–72.
6. Краковский Ю.М. Прогнозирование и стоимостный анализ рынка образовательных услуг / Ю.М. Краковский // Вестник высшей школы. – 2000. – № 9. – С. 38–40.
7. Король Г.О. Планування комерційного набору студентів до вищого навчального закладу / Г.О. Король, Т.В. Акімова // Наука і вища освіта: тези доп. учасників XVI Міжнар. наук. конф. молодих науковців, м. Запоріжжя, 17-18 квітня 2008 р.: у 4 т. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – Т. 4. – С. 183.
8. Акімова Т.В. Аналіз фінансового забезпечення менеджменту якості освіти у вищому навчальному закладі / Т.В. Акімова // Стратегія якості в промисловості та освіті: матеріали IV міжнарод. конф. (30 мая – 6 июня 2008 г.). – Научный журнал технического университета: спец. выпуск в 2 т. – Варна, Болгария. – Т. 1. – С. 707–708. Спец. выпуск международного научного журнала Acta Universitatis Pontica Euxinus. – С. 707–708.
9. Акімова Т.В. Аналітичне забезпечення розрахунку оплати за навчання у вищому навчальному закладі / Т.В. Акімова, Г.О. Король, О.Г. Величко // Вісник Житомирського державного економічного університету: Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 2 (44). – С. 227–232.
10. Акімова Т.В. Методичний підхід до планування контингенту студентів вищого навчального закладу / Т.В. Акімова, Г.О. Король, О.Г. Величко // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. – Вип. 237: в 6 т. – Т. I. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – С. 124–129.
11. Король Г.О. Планирование средств специального фонда высшего учебного заведения / Г.О. Король, Т.В. Акімова, Ю.В. Акімова // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – Вип. 28, ч. II. – Черкаси: ЧДТУ, 2011. – С. 221–226. – (Серія: Економічні науки).

Стаття надійшла до редакції 29.08.2012.

УДК 658.012.16:664.6

Кравченко О.В., викладач

Черкаський державний технологічний університет

ОСНОВНІ ФАКТОРИ ТА МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

В статье исследуются факторы, влияющие на эффективность деятельности предприятий хлебопекарной промышленности. Рассматривается методика и основные показатели оценки эффективности функционирования предприятий хлебопекарной отрасли в территориально-хозяйственной системе экономики региона.

Ключевые слова: *эффективность, факторы эффективности, показатели эффективности.*

The factors which influence on the efficiency of baking industry enterprises activity are investigated in the article. The methods and the main indexes of efficiency rating of baking industry enterprises functioning in territorial and economical system are considered.

Key words: *efficiency, efficiency factors, efficiency indexes.*

Постановка проблеми. На етапі ринкової трансформації економіки України необхідною умовою її ефективного розвитку виступає формування принципово нових підходів щодо забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємств хлібопекарської промисловості. Вирішення цього за-